

BARTOSZ KOŁACZKOWSKI, MAŁGORZATA RATAJCZAK

**Krajowe bezzwrotne źródła finansowania instytucji kultury – za mało i jednocześnie  
zbyt wiele?**

**Streszczenie**

Kultura jest jedną ze sfer realizacji ludzkiej wolności i jednocześnie jedną z głównych dziedzin działalności publicznej. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej uznaje (w art. 6) kulturę za źródło tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju. W Polsce wśród podmiotów działających w sferze kultury zdecydowanie dominują instytucje kultury. Są to państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, których podstawowym celem statutowym jest prowadzenie działalności kulturalnej, rozumianej jako tworzenie, upowszechnianie i ochrona kultury. Tak pojmowana działalność kulturalna, zgodnie z postanowieniami przyjętymi w polskim prawie, nie ma charakteru działalności komercyjnej.

W niniejszym opracowaniu podjęto problematykę finansowania instytucji kultury z bezzwrotnych środków krajowych. Tematyka ta nabrała obecnie szczególnego znaczenia z powodu pogłębienia trudności finansowych instytucji kultury na skutek utrzymującej się od 2020 r. pandemii COVID-19. Istotnym argumentem uzasadniającym podjęcie rozważań na wyżej wskazany temat jest też dostrzegany w literaturze przedmiotu brak dostatecznej wiedzy praktyków o sposobach (źródłach) finansowania jednostek kultury, w tym instytucji kultury.

W poszczególnych częściach opracowania dokonano analizy regulacji prawnej dotyczącej przychodów własnych instytucji kultury, dotacji, sponsoringu czy instrumentów pomocowych związanych z COVID-19. Dla uzyskania wiarygodnego obrazu kondycji finansowej polskiej kultury zbadano ponadto wysokość środków publicznych przeznaczanych w naszym kraju na jej rozwój i ochronę w latach 2011–2021. Z przeprowadzonych analiz wynika, że cechą charakterystyczną systemu finansowania naszej kultury jest duże zróżnicowanie możliwości pozyskiwania bezzwrotnych środków krajowych przez instytucje kultury, co można uznać zarówno za zaletę, jak i wadę tego systemu.

**Słowa kluczowe:** kultura, instytucje kultury – przychody instytucji kultury – finansowanie instytucji kultury – źródła bezzwrotnych środków krajowych